

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstne vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin, za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Poslanec. — Šolstvo na Slovenskem. — Politični pregled. — Štajersko: Volilno gibanje na slovenskem Štajerskem. Razno. — Koroško: Volilno gibanje na Koroškem. Razno. — Primorsko: Novi volilni red za goriški deželni zbor. Razno. — Kranjsko: Ljubljanska politika. Razno. — Razno-terosti. — Prosveta: Kritično pismo. Za čistoto slovenskega jezika. — Socijalno gibanje. Podlistek: Cvičće slovenskoga pjesništva. — Spomin.

Poslanec.

Po novem volilnem redu pride 23 zastopnikov slovenskega naroda v državni zbor, a jasno je, da korist narodova ne bode zavarovana po njihovem večjem številu, ampak samo po zmožnosti onih, ki jih bode zaupanje naroda poklicalo, da ga zastopajo, in da bomo na Dunaju le tedaj kaj veljali, ako bodemo imeli tam 23 zmožnih, izobraženih, vestnih, delavnih slovenskih mož.

Našim razmotrivanjem je dana smer s tem, da stoje pred vrati volitve v državni zbor in da mora zanje veljati geslo, omogočiti kolikor se da izvolitev najboljših slovenskih mož v novo narodno delegacijo.

Najprej nam je gledati na to, da bodo razni stanovi narodni imeli svoje primerno zastopstvo v državnem zboru, da bo soglasje med zahtevami in prizadevanji teh stanov in primerno razmerje s koristjo narodne celote. Celo stanovsko gibanje je utemeljeno v značaju dobe, a treba se je držati gotovih mej in se pokoriti priznani koristi celega naroda. To bi bilo pa nevarno geslo, da bi smeli le člani dotičnih stanov biti branitelji in tolmači potreb posameznih stanov v skupnem klubu, zakaj s tem, da kdo pripada kakemu stanu, ni še dano nikako poročstvo, da bode tudi zmožen poslanec.

Cvičće slovenskoga pjesništva.

Sabroa i uredio Dr. Fran Ilesić. Izdala Matica Hrvatska. U Zagrebu. Tisak Dioničke tiskare. 1906. Str. 160.

(Konec.)

Pri Valjavcu si bi želel mesto „Varaždinke“ kako po narodnem zgledu spesneno pripovedko, ker nam bi leta označila smer njegove Muze.

Za Levstika kot pesnika je pa dovolj odkazani mu prostor (2 in pol strani.)

Odkrito me veseli opomba glede Stritarja. Čas je namreč že, da se pove, da nima njegova premišljena, profesorski pravilna poezija trajne cene. Zakaj naj bi umirali ravno slovenski pesniki v popolno napačnem naziranju o sebi in svojih bralcih?

Tudi pri Gregorčiču bi ne škodila opazka, da se opazuje i pri tem ljubljencu slovenskega naroda korak za korakom padanje. Nižje kot so „Predsmrtnice“ bi skoro ne mogel več iti.

Funtek je boljši prestavljalec kot pesnik, Gestrin je obetal mnogo, Ivan Resman je bil večji rodoljub kot pesnik, tudi Gangl si ne bo stekel slave na polju poezije. Če se ga pa že hoče šteti med pesnike, potem ga je označil Ilesić dobro s sprejetimi deli.

K izvrševanju poslanstva ni treba toliko pripadnosti k stanu, ampak pred vsem treba intelligence, znanja, strokovne izobrazbe in politične izšolanosti.

Važno in potrebno bi bilo, da bi vse stroke narodnega življenja imele svoje zastopnike, t. j. strokovne poznavatelje gotovih vprašanj, o katerih bo razpravljaj bodoči parlament. V ta namen bi morali pregledati vrste slovenskih mož, in imeli bi biti izbrani izmed njih najzmožnejši, v kolikor bi se mogli in hoteli posvetiti politični delavnosti, da bi bili tako v bodočem klubu poslancev zastopani vsi stanovi in vse stroke. Strankarstvo ima pri taki koncentraciji stopiti vsaj toliko v ozadje, da bi tam, kjer nastopa kak izboren, zmožen kandidat, druge stranke ne postavljale protikandidatov.

Kak bodi poslanec?

Poslanec mora stati predvsem nepretrogoma v zvezi s svojimi volilei, poznati mora ves volilni okraj, razmere in potrebe njegovega prebivalstva in sam biti politična vodilna glava v njem. Mora vedno prihajati v svoj okraj, širiti v njem politično naobrazbo, vzdrževati jasen razgled po raznih aktualnih političnih vprašanjih. Buditi in dramiti mora politično vest svojih volilcev in delati sistematično na to, da bi se politika vsega naroda opirala na izobrazbo in na strokovno znanje, da bi prenehala biti to, kar je naša glasovita „politika pri čaši.“

Poslanec mora vestno delati na Dunaju, mora se udeleževati dela v odsekih ter biti prisoten pri vseh sejah. Dijete za zamujene seje naj bi pripadale „Družbi sv. Cirila in Metoda“, in poslanec, ki je brez vzroka zamudil peti del parlamentarnih sej v letu, naj bi bil dolžan vrniti svoj mandat volilecem. Poslanec ima še bolj kot kdo drugi dolžnost, se neprestano sam izo-

braževati, zasledovati literaturo svoje stroke, opazovati napredno gibanje v tujini, stati skratka na višini dobe.

Poslanec se mora posvetiti izključno tej važni nalogi ter naravno ne sme zavzemati nobenega drugega plačanega, mesta tudi ne častnega, v kolikor ne more z njo združene naloge na Dunaju spolnovati. Nezdržljivost raznih mest bi morala postati temeljni članek naše politične morale.

Sreča in korist naroda zahteva, da bi imeli na Dunaju 23 vestnih delavcev, pridnih, neumornih, navdušenih z veliko mislijo koristi celega naroda in da bi narodna disciplina iztrebila iz slovenske delegacije vse „štreberje“ in sebične koristolovce.

Dunajski klub slovenskih poslancev naj bode živ organizem, katerega posamezni člani se bodo vzajemno v delu spopolnjevali. Naravno morajo vse naše stranke misliti na to, da se ustvari tak skupni klub zedinjene slovenske delegacije na Dunaju, ter da bi v tak splošni klub vstopil vsak poslanec, naj že pripada katerikoli stranki.

Slovenski volilei, kdo so vaši kandidatje, komu zaupate najdražje, čast in srečo svoje domovine? (Po izvajanjih prof. dr. Drtine.)

Šolstvo na Slovenskem.

V tem članku hočemo pokazati, kako avstrijska vlada zanemarja v tem pogledu interese Slovencev, skrbeč kakor povsod v prvi vrsti za Nemce. Isto bi lahko dokazali tudi glede ostalih Slovanov v Avstriji, ali hočemo se omejiti samo na naše razmere.

Slovenci s Hrvati in Srbi v naši tostranski polovici štejeemo 1,804.166 prebivalcev, ter

pančičeve epigone kakor Spindler, Valenčič, Gradnik, Voljč, Vandot, Koritnik, Erjavec, ki bi s Prunkovo vred lahko izostali, če ne bomo dokazali z njimi Zupančičevega vpliva. Prijelo in obvladalo jih je čuvstvo in zapeli so. A prej ali slej bodo sigurno utihnili.

Golar, Pugelj, Molè, Levstik zastopajo naraščaj in bi ne bilo napačno, ako bi čitali še kako Levstikovo pesmico v „Cvičću“.

Vido smatram za najboljšo slovensko pesnico, zato bi ji prisodil i jaz gotovo toliko, če ne več prostora.

Silvin Sardenko je vsekako nadarjen pesnik. Ne brez vzroka ga je postavil Ilesić za Zupančičeve učence pred Aškerca.

Slednji je dovolj zastopan. Iz natisnjenih pesmi ni težko razbrati smer njegovega delovanja in spoznati, da ne stoji mož vedno na isti stopnji. Preveč je plodovit in tendenciozen. Zato ne pesni vedno, ampak tudi pesnikuje. Njegova „Himna slovenskih heretikov“ zaključuje zbirko, ki je urejena po pesnikih. Za knjigo, ki hoče označiti osebnost naših pesnikov in razvoj naše književnosti, je gotovo ta pot boljša kakor razvrstitev po strokah pesništva.

Aškerc končuje zbirko. Ilesić je pokazal s tem ono dolgo pot, ki smo jo ne prehodili, ampak presanjali od kralja Matjaža in njegove

nimamo, a težko, da bi kedaj dobili lastno vseučilišče. Italijani, ki jih je 727.102 duš, so imeli najprej paralelne katedre v Innsbuku, a kmalu jim je vlada obljubila, da jim prizna izpite, položene v Italiji. Čudno le, da avstrijska vlada že ni poskrbela za jugoslovansko nemško vseučilišče, kakor je je ustanovila v Bukovini, za 159.486 Nemcev v Černovicah.

Preidimo na srednje in ljudske šole! Na Koroškem nimajo Slovenci niti nobene osnovne šole s slovenskim učnim jezikom, dasi nas je še vedno 25,1%. Na Kranjskem pa, kjer nas je 94,2%, nimamo niti ene čisto slovenske gimnazije, temveč se v spodnjih štirih razredih poučuje v slovenskem, a v višjih razredih v nemškem jeziku. Grščina se poučuje od tretjega razreda dalje edino v nemškem jeziku, in nemščina istotako že v prvem razredu. Poleg tega so na I. državni ljubljanski gimnaziji ustanovljene za Nemce popolnoma nemške paralelke na spodnji gimnaziji. Državna realka v Ljubljani — pred par leti še edina na Kranjskem, ko je še ni bilo v Idriji — je izključno nemška. Na višji dekliški šoli, ki jo vzdržuje ljubljanska mestna občina, se uče nekateri predmeti v nemškem jeziku. Na edini državni preparandiji v Ljubljani je učni jezik nemški in slovenski, ravnotako na privatnem ženskem učiteljsku Uršulink.

Od strokovnih šol je nemška v Kočevji, slovensko-nemška v Ljubljani, majhen zavod iste vrste s slovenskim učnim jezikom je v Idriji. Trgovskih šol Slovenci nimamo.

Na Štajerskem, 31,2% slovenskega prebivalstva, so v Celju gimnazijske slovensko-nemške vsporednice za nižje razrede, istotako v Mariboru, v Ptujju se na gimnaziji poučuje samo slovenski jezik za Slovence v materinem jeziku. Na realkah in preparandijah se vobče ne uči slovenski. Ostalih srednjih šol, obrtnih, strokovnih, štajerski Slovenci nimajo.

Za 30% Slovencev na Primorskem se poučuje veronauk na državni gimnaziji in realki v Gorici v prvih dveh razredih slovenski. Na preparandiji v Kopru so tudi slovenske paralelke, a v Gorici sta dve paralelki: nemško-italijanska in nemško-slovenska. Slovenci imajo sicer tri strokovne učilnice v Čepovanu, Dol. Otlici in Boven, ker tam o Nemcih ni sluha. Ako omenimo še deželno kmetijsko šolo v Gorici, in ono za pletenje košar v občini Žaga, smo končali s pregledom slovenskih šol, razen ljudskih. V Pazinu je še hrvatska gimnazija.

Ostali zavodi so nemški in italijanski. Izginjajoča manjšina nemških naseljencev ima v Gorici, Pulju in Trstu državno gimnazijo, v Gorici še državno realko in v Pulju vojaško nižjo realko. Kot omenjeno se poučuje tudi na preparandiji v Gorici na obeh vsporednicah nemški.

Alenčice, „prelepe mlade deklice, kraljice ljube ogrske“ do Aškerc, ono dolgo pot od mirne, mehke in pristržne poezije do socializma in heretikov...

Pohvaliti moram, da je dobil Aškerc čisto svoj oddelek. Morda bi bilo celo bolje, ko bi ga ločila od drugih cela stran in ne samo neznatna vinjeta. Aškerc namreč ne spada niti v Stritarjevo dobo niti v „Najnovije doba“, kjer kraljuje Zupančič s svojo šolo. Aškerc pa nima pravih učencev. Posnemal ga je kvečemu kak negoden ptič v času, ko je bil „Zvonov“ urednik, n. pr. Ivo Šorli, ki ga pa opravičeno ni v „Cvieteu.“

Vendar pa bi razvrstil jaz najnovejše pesnike malo drugače. Toda to so stvari nazorov, ki se ne dajo utemeljiti jasno in določno. Mnogi delavci na polju našega pesništva so nove prikazni, o katerih se še ne more reči zadnja beseda.

Splošno mi je zbirka vseh. Enotnega značaja seveda ne smemo ostati. Vsakdo lahko opazi, da ni hotel Ilesič samo karakterizirati posameznih osebnosti naše literature, ampak zbrati ob enem cvetje slovenskega pesništva. Zato se ne maram spodtakniti nad imenom „Cvieteu.“ Prepričan sem, da bi ne uspela zbirka nobenemu uredniku tako dobro kot je Ilesiču.

Primorski Italijani imajo raznovrstnih šol v izobilici. Z deželnimi sredstvi, ki jih znašajo seveda tudi Slovenci in Hrvati v Trstu, Gorici in Istri, vzdržujejo Italijani na Primorskem štiri srednje in dve strokovni šoli čisto italijanski, a hrvatsko, ali slovensko niti eno.

In ljudske šole! Na Kranjskem ima 28.177 Nemcev meščansko šolo, a 475.302 Slovencev nobene. Nemci imajo razen tega še 26 ljudskih šol, nekaj ljudskih šol je dvojezičnih: 2 v Ljubljani, 4 v kočevskem okraju, a po ena v političnem okraju krškem (251 Nemcev, 52.694 Slovencev), litjskem (427 N. 35.354 Sl.), v logaškem (202 N. 40.005 Sl.)

Na Koroškem je pet ljudskih šol, med temi 4 enorazrednice s slov. učnim jezikom. Sicer je 88 navidez dvojezičnih, ali v bistvu so nemške, ker so učitelji sami zagrizeni Nemci, ali slovenski odpadniki, skrbno se trudijo, da na teh šolah vlada ponemčevalni duh.

Na Štajerskem je 14 meščanskih šol, ali slovenske niti ene, v Trstu imajo Nemci svoje srednje šole, 8800 jih je, a nad 30.000 Slovencev nima niti ljudske šole.

V deželah, čisto ali po pretežni večini slovenskih, ščiti državna šolska uprava nemški živelj. Kjer so pa Slovenci v manjšini, morajo giniti, kar nam dokazuje Koroško.

Avstrijska vlada je največja ponemčevalnica Slovencev. Vsaka želja Nemcev mora biti takoj izpolnjena, a Slovencev se kaj da samo v sili, kadar že ne gre drugače. To je pravičnost, s katero postopa avstrijska vlada z večino svojih prebivalcev, s Slovani.

Dr. B. F.

Politični pregled.

Avstrija in Ogrska. Novi spor med Avstrijo in Ogrsko je resen; skrb vlade in avstrijskih krogov ni neosnovana. Gre se za važne stvari, ki so v nevarnosti. Še vedno se vrše pogajanja za avstro-ogrsko pogodbo, zdaj na Dunaju, zdaj v Budimpešti, ali ta pogajanja, da se podaljša negotoba, so ostala dozda brez uspeha. Avstrijska vlada hoče, da se sklene negotoba za več časa, a Ogrska teži, da se carinsko loči od Avstrije in zato hoče skleniti novo negotobo samo do leta 1917, kadar potečejo trgovinski ugovori, da bo tedaj mogla Ogrska samostojno sklepati trgovinske pogodbe s tujimi državami. Malo upanja je, da bi se mogla negotoba kmalu skleniti, ker Ogrska ne more pozabiti na svoj ideal, na carinsko ločitev, ki bi bila prvi korak k popolni ločitvi Ogrske od Avstrije. Dunajska vlada to ve, in je tudi skoro prepričana, da se ne da več preprečiti popolna ločitev Ogrske od Avstrije, a ona skuša to vsaj odgoditi za nekaj časa. Veriga, ki veže Avstrijo in Ogrsko, je začela pokati.

Zgoraj omenjena namena se često križata, zato je skoro nemogoče obvarovati skoz in skoz enoten značaj. Tudi je za zbirko bolje, da ga nima. Ker pa žive povsod ljudje, ki se oprijemljejo trdo črke, bi bil Ilesič dobro storil, ako bi jim bil pojasnil spredaj svoj namen.

Kakor sem že omenil, je največja škoda, da je Ilesič pri opombah tako redkobeseden. Pogrešam karakterizacijo po načinu njegovega izvrstnega „Prireda slovenske književnosti u god. 1905/6“ (Hrvatsko Kolo, 1906).

Knjiga bo skoro gotovo pošla kmalu. V drugi izdaji naj izide brez „Slovenskega jezika“ in po taki naj pridno segajo učitelji slovenščine po naših srednješolskih zavodih. Veliko dijakov dovrši samo nižjo gimnazijo ali realko. A lepo ni, ako ve, kaj so bili Goethe, Schiller, Uhland..., kaj Vodnik, Prešeren, Gregorčič, Aškerc... pa ne. Da se ne bo to dogajalo, nam ni treba boljšega učnega pripomočka. Ali kako hočeš z maturanti preglednejše ponoviti zgodovino slovenskega pesništva kakor s „Cvieteu slovenskoga pjesništva“ v roki?

Jaz ga rad pregledujem zvečer, kadar nisem za drugo delo, da si obudim in osvežim spomin na naše pesnike, in sem hvaležen Matiji Hrvatski in Ilesiču, da sta nam podala tako delo.

J. Lokar.

Avstrija in Srbija. Carinski spor, ki loči našo državo in malo jugoslovansko kraljevino, se bo najbrže še to leto poravnal, in bo sklenjena nova trgovinska pogodba. Srbija je ostala v tem sporu zmagovalka, a Dunaj je podlegel. — Kot znano, je avstrijski zunanji, sedaj blago upokojeni minister Goluchowski spočetka lanskega leta zahteval od Srbije, da nabavi avstrijske topove in da da pri državnih industrijskih naročilih prednost avstrijski industriji. — Prvo zahtevo, da kupi svoje topove od avstrijskih livarn, je Srbija odbila, a drugi zahtevi je nekako ugodila in se pokazala pripravljeno, da naroči raznega železniškega gradiva v vrednosti 26 milijonov, v Avstriji. Dunajska vlada pa s tem ni bila zadovoljna, temveč je zahtevala še več, a Srbija je kratkomalo naročila svoje topove na Francoskem, in zaeno je preklicala prejšnjo izjavo, da bo vzela želez. gradivo od Avstrije. Srbska vlada je začela svoja naročila izvajati in se ni ozirala na Avstrijo, na kar je sedanji avstrijski zunanji minister Aehrenthal sporočil srbski vladi, da se hoče Avstrija z njo pogajati glede trgovinske pogodbe, in da ne zahteva od nje nikakih prednosti za svojo industrijo. Potemtakem je zmaga Srbije popolna.

Volilna dolžnost in dež. zbori. Za nižje-avstrijskim je sprejel gornjeavstrijski deželni zbor volilno dolžnost; ravnotako moravski dež. zbor in solnograški.

Rusija. Dne 19. t. m. se je duma zbrala v dvorani plemiškega zemstva. V tej znameniti seji je ministrski predsednik Stolypin prebral vladno izjavo, ki obljublja reforme na vseh poljih, a je zelo nejasna in problematična. Povdarja sledeče: Vladni zakonski načrti merijo vsi na to, ustvariti iz Rusije polagoma ustavno državo. Najprej namerava vlada rešiti kmečko vprašanje, med kmete se bo razdelilo nekaj državnih in carskih posestev. Pravoslavna vera ostane privilegirana vera v Rusiji, a vlada drugih veroizpovedanj ne bo motila. Oktoberski manifest od 1. 1905, kjer se gre za svobodo vesti, varstvo tajnosti pisem in osebne svobode, bo vlada docela izvedla. — Vlada bo reformirala upravo mest in zemstev, policijo, civilni in kazensko-pravdni red. Varovala bo delavstvo, uvedla delavsko zavarovanje, prepovedala nočno delo za delavke in otroke, skrajšala delavni čas. Preosnovala bo ljudsko, srednje in visoko šolstvo. Duma naj mirnim potom reši proračun, da bo mogoče vse reforme izvesti. — Na Finskem so se vršile volitve v deželni zbor na podlagi splošne, tajne in enake volilne pravice. Ruska vlada je izvedela, da se Finska pripravlja za odpad od Rusije. — Zato je vlada poslala v Finsko dva pehotna in dva konjeniška polka.

Spomin.

Spisal Joza Hribovec.

Neko jutro sem se bil pripeljal v Ljubljano in sem se nastanil daleč spodaj na Poljanah. Malo ljudij je hodilo tam mimo, ali ni bilo dolgočasno in pusto; zakaj samo stena je bila vmes — moje misli so hodile preko nje vsak čas — samo stena je bila vmes in tam si stanovala, gospodična, tam si sanjala in igrala klavir in tam si pela včasih, ko je prišel tvoj lepi fant in ti je prinesel lepih in dehtečih rož. Nikoli mi ni storil ničesar žalega ta človek, mogoče me je celo pohvalil včasih, ali nisem ga rad srečal na Poljanah. Neprijetno čustvo je vstalo sred srca, zakaj nesel je mimo tvoje poljube, tvoje lepe in zaljubljene besede je nesel mimo in vse tvoje mlado in razpoloženo srce...

Lepe so tvoje oči, gospodična, in lepi so tvoji lasje. To so popolnoma spomladanske oči. lepo modra kakor nebo aprila meseca in lasje so črni kakor noč. In tvoja postava je drobna in visoka, in kaj bi bil dal tiste dni, da bi bil smel objeti to postavo s svojo toplo roko in kaj bi dal, gospodična, v tem trenutku, da bi te mogel samo videti, samo pogledati v oči! — Pozdravil bil, ti bi odšla svojo pot, ti ne bi

Štajersko.

Volilno gibanje na slovenskem Štajerskem.

Vspreh državnoborskih volitev na spodnjem Štajerskem bo zanimiv iz več razlogov. Prvikrat v političnem življenju se bodo štajerski Slovenci udeležili teh volitev razcepljeni na celi črti, ker jih dele programatična nasprotstva. Nastopila bo na eni strani klerikalna „Kmečka zveza“, otrok neizkušenega politika in fanatičnega duhovnika dr. Korošca, na drugi strani pa nova „Narodna stranka“, ki teži za gospodarskim prerojenjem štajerskih Slovencev in hoče v dosedanje konservativno politiko zanesti življenja in novih idej. To sta glavni dve struji, ker stranka takozvanih slogašev, t. j. stranka celjskih in drugih advokatov in prvakov ne pride v poštev kot samostojna skupina z lastnimi nazori, temveč se bodo slogaši razdelili in pridružili po svojih osebnih simpatijah ali antipatijah, ker političnih načel pri teh ljudeh ni nikdar bilo.

Poleg teh narodnih strank bode nastopila samostojno kot politična organizacija nemškutarska stranka, katere glasilo je „Štajerc“. To je stranka spodnještajerskih nemških trgovcev in neukih negatov, stranka nezavednih slovenskih kmetov, ki jo komandirajo ptujski odpadniki, ki jo podpirajo z denarjem vsi spodnještajerski Nemci in ki ima zaslombo v nemški „Volkspartei“ ter je predhodnica nemške politične organizacije po slovenskem delu štajerske dežele. Ta stranka nemškutarjev ostane tudi topot brez poslanca, dasi upa na vspeh v dveh okrajih, namreč ob Dravinem levem in desnem bregu. Da bi se s časom boljšale njene šanse, ne moremo reči, ker stranka nima pravega temelja, temveč temelji na laži in zavijanju, propeva tam, kjer je ljudstvo najbolj zaostalo. — Stranka „Štajerčeva“ se redi od odpadkov slovenskih narodnih strank, poklicali so jo v življenje nemški kramarji, da se obdrže med slovenskim ljudstvom, vzdrževalo jo je doslej slabo gospodarstvo slovenske narodne stranke.

Socijalna demokracija je postavila svoje kandidate v vseh sedmih slovenskih volilnih okrajih. Upanja na uspeh nima, razen v okraju Brežice-Sevnica-Laško, kamor spadajo Trbovlje; tu se nadeja, da pride njen kandidat v ožjo volitev. Zanimivo je njeno stališče v okraju: Maribor, levi breg, kjer nastopi kot njen zaupnik Viktor Kukovec, obrtnik v Ljutomeru. Njegov protikandidat je kmet Roškar, ki ga je postavila „Kmečka zveza.“

Kukovec je izobražen mož, ki po inteligenci silno prekaša svojega nasprotnika, vrhu tega je v njegovem volilnem okraju precej na-

prednih volilcev, zlasti v ljutomerskem okraju, kjer ima kot najožji rojak že itak precejšnjo zaslombo.

Od dosedanjih poslancev še ni nastopil nikdo razen Korošca kot kandidat. Robič je sicer poskušal, a za zdaj odnehal. In njegova kandidatura ni priporočanja vredna. On je konservativec, brez vsake agilnosti, ki nikdar ni resno opravljal svojega mandata. V narodnem oziru je brez pravega interesa, sicer prepričan, a ponižen Slovenec, pokoren vladi, brez ponosa in narodne samozvesti.

Niti dr. Ploj ne najde zaupanja pri „katoliški“ „kmečki zvezi“. Bil je bolj spreten kot delaven; ker ima kot vladni svetnik dosti vpliva, je dosegel nekaj za svoje volilce. Pri novi volilni reformi je imel svoje prste vmes; obnašal se je celo okorno, kar je vzbujalo sum neodkritosti. Mi ga ne bi zagovarjali, ako bi dobili slovenski Štajerci drugih, značajnih in delavnih mož. Ker jih ni, bi bil Ploj še eden najboljših. Sicer pa pristavljam, da je vsa štajerska slovenska državnoborska delegacija dovolj nevestno izvrševala poslanski posel; njeni vspehi so minimalni; ako jih primerjamo z vspehi nemških spodnještajerskih poslancev, izginejo. Seveda imajo ti lažje stališče, a vključ temu, koliko je pri njih več volje, vesti in dela! Wastian, mariborski poslanec, je storil več kot vsi štirje zastopniki slovenskih Štajercev!

„Kmečki zvezi“, ki je nenadoma postala odločilna in ki vodi slovensko politiko na Štajerskem, manjka mož, ki bi jim zaupala. Korošec, lani še navaden duhovnik mariborski, je letos prva in največja kapaciteta v slov. štaj. politiki. On postavlja in odstavlja kandidate, in nikdo na strani slogaških in prvaških politikov mu nič ne more.

Prišlo je do demagogije, in ta nastopi vselej kot reakcija po gnjilih, nenaravnih razmerah.

Štajerski deželni zbor je v zadnjih nekaj letih sklepal o proračunu. Primanjkljaj znaša 1.500.000 kron. Finančni odsek predlaga, naj se v pokritje vzame novo deželno posojilo. Na vrsti so tudi regulacije učiteljskih plač, ki se jim pa more ugoditi le deloma vsled neugodnega finančnega položaja. — V soboto dne 23. t. m. se zasedanje deželnega zbora odgodi.

Volilno gibanje po spodnjem Štajerskem. Volilni shod v Žalcu dne 17. t. m., ki so ga sklicali neodvisni kmetje iz Savinske doline in iz vsega celjsko-vranskega volilnega okraja vobče, je vspel zelo sijajno. Udeležilo se ga je do 1500 ljudi. Z velikim navdušenjem je bila sprejeta kandidatura Franca Robleka, veleposestnika v Žalcu. — Za Robleka, kandidata neodvisnih kmetov, so glasovali tudi pristaši „Kmečke zveze.“ Zastopniki „Narodne stranke“

mladega in lepega kaplana, ki je živel v tistem kraju? Lep fant je bil, celo meni je bil všeč. Vesel je bil in prijazen, na biciklu se je vozil in kadar me je srečal na ulici, me ni pogledal. To je bilo pač zaraditega, ker sem se mu bil tako ponižno in udano predstavil in nikoli mu nisem štel tega v napako. Samo to sem grajal na njem, da je imel vedno prekratke hlače. Mogoče si ga ti kdaj opozorila na to, ki si imela upliv pri njem in veliko besedo in veljavo; meni ni bilo to mogoče, ker je bil pač tako visoko nad mano, da me ni nikoli videl.

Kaj je to, gospodična, ako človek govori z lepim fantom, ako si dovoli par okusnih poljubov in ako mu sede naposled v naročje? — Človeško je to in obenem lepo in sreče in zadovoljnosti polno. Nikoli ne bi nikomur zameril kaj podobnega in tudi tebi nisem zameril. Prišla je v srce spomladanska ura, večer je bil okoli, nalahko je šumelo v drevju, slavec je pel nekje v bližini... glej, in v srcu se je budilo, v srcu je rastlo, sanjalo je in želelo vresničenja. In naposled se je vresničilo.

Ah, kako toplo sem se te mislil spominjati, pa so spomini tako veli, tako suhi so že... veli listi, gospodična, padajo z vej, jesen je v deželi...

so izjavili, da bodo z vsemi močmi podpirali tega kandidata, ki si ga je izbralo ljudstvo samo. — „Kmečka zveza“ mu je na shodu v Celju dne 19. t. m. postavila protikandidata v osebi dr. Povaleja, finančnega uradnika v Mariboru. — V šoštanskem volilnem okraju kandidira „Narodna stranka“ Vinka Ježovnika v Velenju, načelnika šoštanskega krajnega odbora. — V okraju Kozje-Rogatec kandidira „Kmečka zveza“ dr. A. Korošca. — Nemškutarska, štajercijanska stranka še ni postavila svojih kandidatov. — Socijalni demokratje upajo v brežiškem okraju prodreti s svojim kandidatom.

Ptujski Slovenci pridobivajo na posestnem stanju v mestu in okolici. Ptujska slovenska posojilnica je kupila na dražbi Kaiserjevih zemljišč graščino Dobrava za 68.000 kron. Posestvo meri čez 100 oralov in je bilo sodnijsko cenjeno na 87.444 kron. Graščina je bila svoje dni last grofice Siembschen. V njem se je skrivale svoje dni ogrski revolucijonar in poznejši minister grof Andrassy Julij. Posestvo ni vpisano v deželno desko.

Celjske mestne zadeve. Drugo mestno petrazredno deško in dekliško šolo bodo postavili v Celju. Stroške so proračunali na 145.000 kron. Občinski svet je že dal načelno privolenje.

Grozovit zločin. V Kozmicah, sodn. okraj Ptuj, so 3. marca, t. j. v nedeljo zvečer ob 11. uri vlomili v hišo Jerneja Zajseka do zdaj še neznani lopovi, ki so od imenovanega posestnika izsilili hranilno knjižico s približno 230 K vlogami. Oropali so ga tudi gotovega denarja približno 800 K. Da bi pa to hudodelstvo ostalo prikrito, so hoteli približno 60 let starega moža umoriti, kakor so zdravniki spoznali. Imel je na telesu 13 poškodb. V zavesti, da je oropani posestnik že mrtev, so zažgali hišo in pobegnili. A revež je še imel toliko moči, da se je splazil iz hiše. Ob štirih zjutraj so ga našli mrtvega in nagega v cestnem jarku. Pri hiši so našli krvavo motiko in sekiro, ob tej so se držali lasje. Zapri so tri osebe, ki so na sumu.

Vodovod v Celju. Celjski občinski svet je sklenil, da napelje v kratkem vodovod v mestu. Vodo bodo dobivali iz studenca tri ure od mesta, in bodo stroški jako veliki.

Koroško.

Volilno gibanje na Koroškem.

V podrobni agitaciji se slovenska stranka na Koroškem, kakor poročajo, živo giblje, ter je organizacija izvedena skoraj že do zadnje občine. Največjo skrb je posvetila stranka slovenskemu pliberško-boroveljskemu volilnemu okraju, kjer se nadeja v najslabšem slučaju priti v ožjo volitev s socijaldemokratskim

Ah, in se domisliš tistega poletnega dne?... Sijalo je solnce tam zunaj, veselo je sijalo na Poljane, rože so cvetele po polju, letali so nad njimi pisani metulji. In tisti solnčni dan sem stopil prvikrat v veliko in neokusno hišo, prvič sem šel po dolgem in zamazanem hodniku in ti si stopila pred me kakor si bila pač doma napravljena. V črni bluzi in črnem krilu in spredaj bel in rdečebroblien predpasnik — tako si stala pred mano in si mi povedala prvo prijazno besedo. Smeh je bil za njo, tvoj veseli in prostodušni smeh, doma iz tistih časov, ki je sred njih sree brez žalostne misli in brez težave.

In še tisti večer sem te prosil ljubezni in poljubov; klečal sem pred tabo, solze so mi stale v očeh, trepetal je moj glas na tisti večer. Ali, gospodična, ti me nisi ljubila, ti si vstala in odšla in nisi pogledala na ponižnega trubadurja.

A to se je dogodilo o polnoči in v sanjah in zato je pač komaj resnično. Spomin se je zbudil, nastopil je pot preko sree, že jo je končal. Šel je dalje, kakor gre lepota in sladkost in mladost in zaljubljene besede. Kakor si šla ti, ki sem se ozrl za tabo tolikokrat tako tiho in na skrivaj in davno prekasno sem se domislil na to...

odzdravila... Ali ne misli! Nisem zaljubljen, samo spomin se je zbudil, zdaj gre preko sree; končana bo pot, ugasnil bo spomin...

To je dogodek v dnu duše, ki pride in ga ni mogoče odpraviti. Čakati je treba do konca, ki je pust, brez veselja, brez zadovoljnosti. To je dogodek v dnu duše, spomini so ga poklicali, z njimi bo umrl.

Pozno je že noč, tiho je že vse, jaz pa mislim nate in moje srce je zelo sentimentalno. Kaj se je pač dogodilo od najinih tihih sanj in do te ure, gospodična! Dolga je povest, težko jo je pripovedovati in tuintam bi te mogoče tudi žalila. Zakaj vsebina je zelo čudna; čudno dekle nastopa v njej; pravijo, da je bila nekoč v cirkusu, tuintam da je bila, v čudnih in malospodobnih krajih. Pravijo ljudje marsikaj, ali dekle je lepo, ime ji je Greti in nosi silno okusno frizuro. To je dekle iz povesti, ki je zdaj dovršena. Končana je na tak način, kakor se je pač še vse končalo v mojem življenju. Nekaj velikega je prišlo, bogveodkod in bogvezakaj, nekaj velikega in strašnega je stopilo na sredo in je končalo vse. Tudi povest je končalo, predno je prišlo spoznanje.

Ali kdor živi, ta doživi pač marsikaj. In tako sem doživel jaz in tako si doživela ti. Kaj se ne domisliš na samotni dolenski kraj, na

kandidatom. Kandidat slovenske stranke oficijelno še ni imenovan, a zgodilo se bo to na občnem zboru „Kat. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, ki se vrši po Velikinoči. Tedaj bodo postavljeni kandidatje tudi za tri druge volilne okraje, kjer sicer niti zdaleka ni misliti na zmago, a je vendar dosti slovenskih volilcev, ki bodo pri ožjih volitvah odločevali s svojimi glasovi.

Slovinci so začeli marljivo prirejati shode. V torek je bil shod na Kočuhu za občini Šmarjeta in Glinje v spodnjem Rožu. Udeležba je bila velika, in govornika, ki sta se v svojih govorih omejevala na gospodarsko in narodno stališče, sta govorila na splošno zadovoljnost volilcev. Isti dan se je vršil volilni shod Podljubeljem za volilce občin Podljubelj in Slov. Plajberg. Na obeh shodih je govoril Fr. Grafenauer, slovenski kandidat.

Socij. demokratiški kandidat, E. Kristan, je priredil tudi že par shodov po Koroškem, in zna prav bistroumno nastopati pred volilci. Kjer pridejo na shod tudi krščanski socijaleci, se niti z besedico ne dotakne kršč. socijalecev in duhovnikov, tako da žanje za svoja izvajanja splošno priznanje. Kadar pa pride med sodruge in napredne slovenske kmete, udriha samo po klerikalcih in „farjih“, se trka na prsa, da je tudi Slovenec in tako pridobi marsikaterga kmeta na svojo stran.

Kandidat nemške „Volkspartei“, Seifriz, ne prireja nikakih volilnih shodov, ker mož ne more nastopiti z besedo pred svojimi volilci, ker opravi več z golašem in pivom. Sicer pa grede zanj v boj Nemci in zapeljani slovenski kmetje, ter je gotovo, da bo dobil pri volitvah znatno število glasov, in ni nazadnje izključeno, da ne bi preglasoval slovenskega kandidata, ker je pritisk od nemške strani grozen. Vsi učitelji so njegovi priganjači, mnogo volilcev njegovih je v Železni kaplji, Pliberku in Doberlivasi, a Borovlje so povečini socijaldemokratske. Vsekakor ima slovenski kandidat zelo težko stališče.

Občinska volitev. V Kotmarivasi je zmagala v vseh III razredih zopet nemčurska stranka. Pred nekaj leti so bili že Slovenci nekaj časa gospodarji v tej občini, a kakor kaže, je ta občina za nas izgubljena.

Izobraževalno društvo „Trta“ so ustanovili v Žitrajski občini na Koroškem, kjer županuje nemški kandidat slovenskega volilnega okraja, pivovarnar Seifriz. Pristopilo je 45 udev. Od zborovanja odhajajoče mladeniče so napadli Seifrizovi hlapci s kamenjem. Nekako čudno zveni ime izobraževalnega društva „Trta“. V Žitarivasi in okolici imamo namreč na Koroškem edine vinske gorice, na katerih raste naš „žitraje“, vino, da mu ga ni para.

Slovenska zmaga v Vuzenici. V trgu Vuzenici ob koroški meji so zmagali pri občinskih volitvah Slovenci v vseh treh razredih. Za to skoro obmejno občino se vrši pri vsakih občinskih volitvah hud boj — toda tamošnji zavedni Slovenci stoje trdno in zvesto na straži.

Nemški kandidatje v slovenskem delu dežele. Nemški kandidatje so se vsuli kot kobalice po Koroški deželi, in zlasti po slovenskih vaseh se ponujajo ti možje. V volilnem okraju Beljak in okolica nastopijo štirje kandidatje s soc. demokratom vred. Odločevali bodo pri volitvah slovenski glasovi. Najživahnejši je kandidat nemške ljudske stranke odvetnik Aichlburg. Najhujše se je vrgel na slovenski del volilnega okraja, shode prireja tudi med tednom, in slovenski kmetje, ki nemški tako dobro razumejo kot slovenski, ga poslušajo. Po slovenskih hišah se čujejo zagrizeno nemški govori, strastni in sovražni slovenskemu jeziku. Nemški vpliv na slovenski del dežele se je postoteril, in čez nekaj let, deset, petnajst, bodo zdaj slovenske vasi popolnoma nemške! Slovenci v beljaškem okraju ne vedo kaj početi. Slovenski volilni okraj, pliberški — ima tri kandidate: slovenske narodne stranke, nemške ljudske in socijalno demokratične stranke.

Primorsko.

Novi volilni red za goriški deželni zbor.

Goriški deželni zbor je sprejel predlog o preosnovi deželnozborskega volilnega reda. Doslej je štel deželni zbor 22 poslancev, po novem volilnem redu je povišano to število za 8 in sicer dobe kmetske občine dva mandata na novo, namreč goriška okolica enega, Furlanija enega. Uvedla se je na novo splošna kurija s šestimi mandati, od katerih odpadejo na Gorico in Furlanijo trije, na slovenske kraje tudi trije mandati.

V novem deželnem zboru bo torej 30 poslancev, 15 Italijanov in Slovencev z nadškofnim virilnim glasom tudi 15. Ker se pa nadškof ne udeležuje političnih bojov, bodo Italijani lahko Slovence preglasovali, in zato je volilna reforma s slovenskega stališča prenačljena in nam je lahko v nemalo škodo, a to v deželi, kjer sta dve tretjini Slovencev.

Italijani so izdelali ta načrt, da bi si pripomogli do absolutne večine. Pri tem so se pa mogoče všteli. Ako se posreči socijalnim demokratom priboriti si kak mandat v splošni kuriji bo nastalo v bodočem deželnem zboru novo razmerje strank, napredni elementi obeh narodnosti se morda zjedinijo k skupnem nastopu od slučaja do slučaja proti slovenskim in furlanskim nazadnjakom, ki danes vladajo v deželi.

Po novem volilnem redu so odpadli volilni okraji, in se bo volilo odslej v narodnostno ločenih volilnih okrajih, kar spominja na moravske narodnostne kurije. S tem so oropani dosedanjih svojih poslancev vsi volilni okraji, kajti odslej bo moral kandidirati vsakdo v celi deželi. Posledica tega bode, da se posamezni poslanci ne bodo mogli brigati samo za potrebe enega ali drugega okraja kot doslej, ampak bodo morali obračati svojo pozornost na celo deželo, ker bodo odvisni tudi od volilcev po celi deželi.

Ker pa to ni mogoče, se je bati, da si bodo skušali poslanci namesto z resnim trudom ohraniti z reklamnimi predlogi svojo pozicijo. Vsekakor bodo volilec odslej na slabšem, ker so imeli dozdej priliko obrniti se za vsako potrebo na svojega poslanca, ki je imel moralno odgovornost, in ki se je vsled tega moral zavzeti za stvar, a zdaj si bodo vsi enaki, in nikdo ne bo navezan samo na en okraj ter se ne bo čutil direktno vezanega.

Tudi volilna agitacija bode zelo otežkočena, kajti malo bode mož, ki so enako priljubljeni po celi deželi. V nekaterih krajih bodo pač volili enega kandidata kake stranke, ne pa tudi drugega, vsled česar ne bodo nikdar izključena presenečenja. Prvo vlogo bode imela v volilnem boju strankarska disciplina.

Goriški deželni zbor je v zadnjem zasedanju zelo marljivo, a zato prepovršno zboroval. Sklenil je n. pr. deset važnih zakonov v pol ure, volilni red v 15 minutah, proračun v 20 minutah. V zadnji seji je rešil poleg proračuna in važnih predlogov še 140 točk v treh urah. V seji v soboto je bil na dnevnem redu tudi zakonski načrt o uvedbi volilne dolžnosti, ali ni bil vsprejet. Zanj so glasovali slovenski in italijanski klerikalci. — Prošnja brislih občin za zgradbo železnice iz Gorice preko Brd do Kormina se je odstopila deželnemu odboru. — Odobrla se je nameravana stavba nove vojaške bolnišnice, ki bo veljala 140.000 kron. — Zasedanje je bilo odgodoeno.

Občinske volitve v Pazinu. Pretečeni teden so se vršile občinske volitve za mestno občino Pazin v Istri. V tretjem in drugem razredu je zmagala z ogromno večino hrvatska stranka, v prvem razredu pa italijanska s 4 glasovi večine, v kar so ji za enkrat še pomagali profesorski glasovi ondote realne gimnazije.

Kranjsko.

Ljubljanska politika.

Habemus papam! Narodno-napredna Ljubljana ima svojega kandidata v osebi ljubljanskega župana. Drugega ni bilo pričakovati, a

še v zadnjem hipu, ko se je postavljala na shodu Hribarjeva kandidatura, je ostal sam za kulisami, kot da bi hotel še enkrat premisliti in pretehtati položaj in čakati, da vidi, kak vtiš bo napravila njegova kandidatura.

Sile ni bilo na shodu liberalnih volilcev dne 17. t. m., mirno, premirno, nekako avtomatsko. Edini govornik je bil dr. Triller, šlo je vse brez debate. Med volilci nič navdušenja, ne zanimaja; obligatni živio je pozdravil liberalnega kandidata.

Nastal je v resnici velik preobrat v mišljenju ljubljanskih meščanskih volilcev. Šli bodo na volišče in oddali svoj glas ljubljanskemu županu, zakaj Hribar kot kandidat prononsirane in hirajoče liberalne stranke bo dobil malo glasov.

Ako bi vstala v tej dobi med nami kreпка politična individualnost, čez noč bi šle za njo meščanske stranke naprednih nazorov.

Na shodu ljubljanskih volilcev narodno-napredne stranke pa se je zgodilo še nekaj drugega, kar zasluži našo pozornost v veliki meri, to je bilo postavljanje kandidatov v občinski svet. Dr. Triller je dejal med drugim:

V dogovoru z jugoslovansko socijalno demokracijo je izvrševalni odbor narodno-napredne stranke sklenil v III. razredu kandidirati tajnika jugoslovanske socijalne demokracije g. Etbina Kristana, socijalna stranka pa je dala narodno-napredni stranki zagotovilo, da pojde pri ožjih volitvah za državni zbor — ž njo. Zato govornik priporoča kandidaturu Kristana, ki je znan kot energičen mož, ki ume vedno in vsak čas z vso odločnostjo zastopati koristi svojih volilcev. —

Tako. Socijalni demokratje pa postavljajo Trillerja na laž in odločno ugovarjajo, da bi bilo kedaj došlo med njimi in narodno stranko do kakega dogovora glede Kristanove kandidature in ožjih volitev. E. Kristan se je odločno zoperstavil temu, da bi ga liberalci volili v mestni zastop ljubljanski, ter ne vsprejme imenovane kandidature iz Trillerjevih rok, ker hočejo biti soc. demokrati nevezani pri državnozborskih volitvah. S tem je doživela liberalna stranka veliko blamažo od strani ljublj. soc. demokracije, ki noče imeti nikakega stika z meščansko stranko. Ne da se tajiti, misel Trillerjeva poiskati za časa zaslonbo v delavskih slojih in zagotoviti kandidaturu županovo, ni bila neumna, ali na drugi strani se tudi soc. demokrati ne dajo izrabljati v politične namene.

Vidi se, da se stranka ljubljanskih meščanov in slovenske buržoazije boji dneva ljudske sodbe in je prepričana, da pride v Ljubljani v ožjo volitev. In župan Hribar — predno se je odločil, da sprejme kandidaturu, je skupno z dr. Trillerjem skoval načrt, s katerim je hotel vpreči socijalne demokrate v liberalni voz. Delala sta račun brez krčmarja. Hribar se natišem jezi in že se kesa, da je sprejel kandidaturu.

Res, situacija postaja opasna, zakaj socijalni demokrati, ki smo jih doslej zmerjali z brez-narodno mednarodnostjo, kličejo: „Toda gospoda, mi ne gremo! Patenta na slovenstvo nimajo ne liberalci, ne klerikalci, in od nikogar si ne damo kratiti pravice, da smo ravno tako Slovenci, kakor drugi, pa morda še bolj. — Jugoslovanska socialna demokracija si kratko — malo zabranjuje, da bi se jo imenovalo narodno inferiorno. — Za interese slovenskega naroda se ne bori nobena druga stranka tako, kakor socialna demokracija.“

To je možka beseda, a samo beseda. Kdo bi tajil, da ima socijalna demokracija v svojem programu zares lepe misli o rešitvi narodnega vprašanja, ki zagotavlja vsem enakopravnost, ali predno bo socijalna demokracija dovolj močna, da postane narodna avtonomija kri in meso, kako misli ta stranka zastopati one naše narodne interese, ki niso v direktni zvezi z vprašanjem želodeca? Videli smo v starem parlamentu Pernerstorferja in smo slišali njegove besede, ki pa so zvenele zelo tuje in naravnost sovražno slovanskim narodom. In kaj bi dosegel Kristan v tej družbi za slovenske nacionalne interese? In koliko ima socijalna demokracija smisla za resno gospodarsko delo, je pokazala v nemškem državnem zboru, kjer je bila do

letos zastopana z 79 poslanci! In nasprotno trdim, ako bi poslal letos slovenski narod 23 socialno-demokratskih poslancev v državni zbor, bi postali ti delavski poslanci sicer precej nacionalno pobarvani, toda bi zapostavljali interese vsega naroda, interese njegovega jezika in dostojanstva socialnim interesom. Ves naš narod bi sicer lahkega sreča nastopil za zadnje, t. j. splošnočloveške koristi, ako bi bil danes socializem v Avstriji zmagovit, ako bi nam bila zagotovljena narodna individualnost. Tako pa — Timeo Danaos — — —

Social-demokratske kandidature. Ker je Josip Kopač z opravi tržaškega tajništva preobložen, je odstopil od kandidature na Gorenjskem. Na mestu njega kandidira jugoslovanska socialno-demokratska stranka v volilnem okraju Kranjska gora, Radovljica, Tržič dr. Ant. Dermoto, odvetniškega kandidata in urednika „Naših zapiskov“ v Ljubljani. Dr. Dermoto je učenec čeških realistov, pri svoji vrnitvi z vseučiliških študij v Pragi v domovino je našel tu dve sebični, frazerski, med seboj se ugonablajoči stranki in zato se je posvetil socialni demokraciji, kot edini napredni stranki dela na Slovenskem. On je realen politik, zmernih, izkristaliziranih nazorov, ki vidi v socialni demokraciji pravo zastopnico slovenskega naroda — proletarca. Kadar bi on posegel dejanski v social. demokratsko politiko, bi mogli šele morda govoriti o jugoslovanski soc. demokraciji, tedaj bi stranka dobila zares tudi individualen značaj kot zastopnica slovenskega naroda. Njegov protikandidat je klerikalec Pogacnik. Žal, da je Gorenjska tako črna . . .

Vladna infamija. Ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani, Andrej Senekovič, je prosil za upokojenje koncem letošnjega šolskega leta. In že delajo gotovi krogi na to, da bi prišel na njegovo mesto Nemeš, in sicer profesor A. Pucsko. Mislimo, da slovenski merodajni krogi ne bodo pustili vladi, da bi po svoji volji prometala z nami, ampak jo za časa naučili spoštovati naše pravice. — Sicer je pa morda to le prav spreten maneuver od strani vlade. Vzeti nam hoče ravnateljsko mesto, in na pošteno zahtevo bo odnehala od svojega krivičnega namena in nam bo torej nekaj dala, kar je naše. In če bomo imeli kako drugo narodno zahtevo, se bo vlada potem lahko izgovarjala, češ, saj sem vam dala ravnateljsko mesto, kaj še hočete! Avstrijski vladi pri njeni infamnosti in zagriženem germanstvu po pravici pripisujemo tako početje. In ali nismo sami krivi vsled svoje in svojih zastopnikov politične nezavednosti in nemarnosti, da vlada z nami počenja, kar se ji ljubi!

K dvajsetletnici Levstikove smrti. Letos mine dvajseto leto, odkar je umrl eden za slovensko prosveto najzaslužnejših mož, pisatelj, pesnik, kritik in jezikoslovec Franc Levstik. Spodobilo bi se, da se obhaja spomin tako zaslužnega in slavnega moža na kolikor mogoče dostojen način. In zelo primerno bi bilo, da se izvrši že davno zasnovani načrt, da se postavi pokojnemu Levstiku spomenik v njegovem rojstnem kraju, v Vel. Laščah. Zadostuje doprsen bronast kip, ki naj bi se postavil na že stoječi obelisk. Kip je izvršen in se nahaja v ateljeju kiparja Peruzzija. Mali stroški (iznašali bi največ 1000 K) bi menda ne povzročali rodoljubom pretežkih skrbi. Treba torej samo ljudi, ki bi jim bila stvar pri srcu, ki bi osnovali primeren odbor in pričeli z resnim delovanjem. Na dan torej! Slavite spomin svojih velikih in slavnih očetov!

M.

Fran Tratnik, akademični slikar (zdaj v Pragi), je postal sotrudnik slovečega nemškega satiričnega tednika „Simplicissimus“, ki ima zbrane okrog sebe najboljše in najnadarjenejšje slikarje-karikaturiste. Znano je, kako je napadal in grdil Tratnikova dela znani slovenski dnevnik, ki trobi v široki svet smešno slavo diletantov. — Morda so bile vzrok „osebnosti . . .“ no, Fran Tratnik je poleg tega vseeno umetnik. Mi mu čestitamo na uspehih in mu želimo mnogo sreče in napredovanja, kar mu bo zdaj kot sotrudniku bogato plačujočega

lista (plačuje ilustracije po 150—200 mark) radi gmotnih ozirov mnogo lažje. In ob koncu treba povdariti staro resnico: pri nas iščejo talente tam, kjer jih ni; tisti pa, ki jih imajo, jih prodajajo tujcem.

Zveza kranjskih mlinarjev. V Ljubljani se je ustanovila zveza kranjskih mlinarjev ter je vlada tozadevna pravila že potrdila.

Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani bo do jeseni dodelana in začne z delom. Do štiristo delavcev bo dobilo dela v tem novem podjetju. To novo industrijsko podjetje so seveda poklicali Nemci v življenje, in sicer Nemci iz rajha, ki jim na ta način za njihove izdelke ni treba plačevati uvozne carine v našo državo, in tu pri nas poiščejo nove odjemalce. In s tem nemškim podjetjem je onemogočena ustanovitev enake domače industrije. Pa kdaj bi mi sami prišli do nje!

Preveliko varčevanje vzrok smrti. Posestnik Jakob p. d. Kajžar iz Draževnika, občine Dobrova pri Ljubljani se je 11. t. m. obešil ob okrajni cesti, ki pelje iz Zagorja v Trojane, ker se mu je zdelo, da je par volov na živinjskem sejmu v Doleh na Štajerskem kupil predrago in ker mu je eden izmed volov omagal na poti in se je mož bal prevelikih stroškov za njega transport. Iz varčnosti ni Kajžar vsó pot, ki jo je napravil peš, ne jedel, ne pil.

Pogozdovanje Krasa v tržaški okolici. Tozadevna komisija obhaja letos 25letnico svojega velekoristnega delovanja. Tudi v preteklem letu ima zaznamovati lepe uspehe, zakaj pogozdila je 25 ha popolnoma nerodovitnega kraskega sveta, za kar je porabila 209.100 smrečic, jelk in mecesnov. Stroški so znašali 4119 K, ker je bilo treba na mnogih krajih najprej navoziti zemlje. Da se novi nasadi zavarujejo požara po iskrah iz lokomotiv, napravil se je 1293 m dolg zid.

Slovenci, postavimo Janu Legu nagrobni spomenik! Slovenci, bliža se čas, ko pohite velike čete slovanskih sokolov v slovansko Prago na V. sokolski zlet in morda bo zanesla pot marsikaterega izmed nas na praško pokopališče (Olšane), da vidimo kraj, kjer spe veliki možje češkega naroda Tyrš, Fügner, Ed. Gregor in nešteti drugi. In na istem pokopališču imamo tudi Slovenci svoj grob, grob brez nagrobnega spomenika — grob Ivana Lega. Odveč bi bilo pisati, kdo je Jan Lego in kaj je bil nam Slovence. Vsak pozna ime slovenskega konzula, ki je s slovansko gostoljubnostjo sprejel vsakega Slovenca, ki je prišel v Prago in zbiral vinar za vinarjem, da je mogel podpirati slovensko mladino. Ni bil to bogataš, kar je imel, je dal za naš Slovence. Naša narodna dolžnost je, da pokažemo svojo hvaležnost, da dokažemo, da se zavedamo, kaj nam je bil Jan Lego. Skoraj bo preteklo leto, kar ga krije lahka zemlja in njegov grob je brez spomenika, ker ga nima kdo postaviti. V češki javnosti ni bil znan, vdova pa je dobila le malo penzijo. Odveč bi bilo dokazovati, da je naša narodna dolžnost, da s spomenikom zaznamujemo grob moža, ki je toliko časa, s tako vnemo živel za Slovence in res edino za nje. Tako, da si niti za spomenik ni zapustil. Spomenik na njegovem grobu postavljen od nas bo Čehom dokaz, da znamo ceniti bratsko požrtvovalno ljubezen, s katero se zanimajo za nas.

Jan Lego ima mnogo znancev po Slovenskem, je časten član več društev, časten meščan naših mest, naj se odzovejo vsi čim najpreje povabilu, da stoji do sokolskega zleta (28. jun.) spomenik na njegovem grobu. Podpisani odbor se obrača tem potom do slovenske javnosti za prispevke; imena darovalcev se bodo objavila v listih.

Doneski naj se blagovolijo pošiljati na naslov: Lenart Lotrič, pravnik, Praga II. V Tivich 13./I.

Odbor za Legov spomenik.

„Slovana“ III. zvezek ima sledečo vsebino: Roman Romanov: Glas božji. — Vladimir Levstik: Lepota. — Vladimir Levstik: Kerubim.

Ivan Vasič: V Adriji in Levanti. — Alojzij Jirasek: Psoglavci. — Ivan Ivanovič: Idealist. — Olčev Igo: V posetih pri Gregorčiču. — Listek. — Književnost. — Gledališče in glasba. — Naše slike. — Naroča se v Ljubljani: Drag. Hribar, Šelenburgove ulice.

Raznoterosti.

Vspreh Čehov. Češki listi pišejo, da se je češki šolski Matici v Znojmu na Moravskem posrečilo, kupiti v modernem delu mesta veliko hišo z lepim vrtom, da tam otvori češko gimnazijo. Hiša je bila last ljubljanskega odvetnika dr. Majarona, ki jo je odstopil češkemu poslancu dr. Veleba za „Matico.“ Znojim leži na češko-nemški jezikovni meji, in besne tam hudi narodni boji. Mesto ima nemško občinsko upravo.

Vsenemški poslanci med seboj. V češkem deželnem zboru sta se stopla vsenemška poslanca Iro in Zuleger. Prvi je našel ugodno priliko in je žadnjemu pripeljal tri krepke zaušnice v plačilo za denunciacijo.

Čez 2000 kandidatov je že priglašeni za 516 državnoborskih mandatov.

Ameriške bojne ladje. Ameriške severne Zedinjene države bodo v kratkem dogradile 25 bojnih ladij in jele graditi dve oklopnici po Dreadnoughtovem vzorcu. To brodovje bo Amerika koncentrirala v tihoceanskih vodah, kar ima ost naperjeno proti Japonski.

Slovanski protestni shod v Ameriki. 17. p. m. se je vršil v Chikagu vseslovanski shod proti teroriziranju Slovkov na Ogrskem. Govorniki so bili po večini časnikarji. Sprejela se je resolucija, ki izreka Mažarom ogorčenje, Slovkom pa čez ocean najiskrenejše simpatije vseh ameriških Slovanov.

Katastrofa v Tavriskih palači. V Tavriskih palači, v Peterburgu, kjer zboruje дума, ruski državni zbor, se je dne 15. t. m. zjutraj vdrl strop. Ako bi bila seja, bi bilo nedvomno ubitih mnogo poslancev. Ko so po katastrofi nekateri poslanci obkolili predsednika, Golovina, in mu dokazovali, da je nemogoče še nadalje zborovati v tej ruševini se zgradbi, jim je odgovoril popolnoma mirno: „Moramo biti pripravljeni tudi na smrt.“ V katerisbodi drugi deželi bi tak dogodek povzročil burno razpravo, interpelacije, in po pravici, ker so ruševine v dumi pokazale, kakšne goljufije so se zopet vršile pri popravljanju Tavrijske palače. Predno se je дума zbrala, so v ta namen izbrali omenjeno stavbo in jo popravili od tal do strehe. Ruska vlada je potrošila za to 6 milijonov rubljev! Potrošenih je zares toliko, a koliko milijonov je padlo v žep raznih vladnih oprod! Polomljeni svečniki kažejo, da so samo od zunaj bili pozlačeni. Imeli bi biti iz medi, a so iz svinca. Poslanske klopi bi imele biti iz hrastovine, a so iz najnavadnejšega lesa, samo zunaj so obložene z zelo tenkim slojem finega lesa. Strop je bil iz zelo starega materiala, držali so ga samo zarjaveli železni drogi. Kaj bi se bilo lahko dogodilo, da se je zgodila nesreča ob navzočnosti poslancev! Koliko življenj je moglo biti njena žrtev! Vkljub temu je bila prva seja po katastrofi mirna in redna. Prebivalstvo peterburško je razburjeno radi katastrofe, ker smatra to za slabo znamenje.

Francoska ladja se razletela. V Toulonu so v tamošnji luki dne 12. t. m. vsled eksplozije zletele v zrak zaloge smodnika na admiralški oklopnici „Jena“. Nato je nastal ogenj, ki je uničil celo ladjo. Pri tem je bilo ubitih 114 mož, mnogo ranjenih. Na obali je zgorelo 8 skladišč in delavnice z dragimi modeli podmorskih ladij. Oklopnica „Jena“ je bila vredna 25 milijonov frankov.

Koliko je na nebu zvezd? Določujoč to število, je trdil zvezdar Gose, da bi znašalo do 100 milijonov. Štel je namreč zvezde na fotografiranih zemljevidih ter naštel na eni kvadratni stopinji na sredi primeroma po 4137 zvezd, in po 1782 pa proti kraju svetovnih prostorov, kjer je rimska cesta. Ko je sestavil te račune z računi prof. Pickeringa glede razmerja rimske ceste v razmerju z ostalim nebom, je dobil

število 64,184.757, ki bo pa vsekakor prenizko, ker so se podobe slabjših zvezd pri reproduciranju Robertovih fotografij gotovo izgubile. Toda že to število je nekaj ogromnega! 64 milijonov svetov drvi po neskončnem svetovnem prostoru, proti katerim je naša zemlja še manj kot prašek! In v vsem tem veličanstvu naj bi bil misleč stvor edino le na zemlji?

Račun vojne in račun miru. Na shodu privržencev miru v Milanu je bil sprejet predlog Arnandov, naj se sestavi proračun miru. Sedaj stane vojna Evropejce (418 milijonov ljudi) 7 milijard frankov t. j. na vsakega Evropejca pride 16 75 fr., na vsako rodino s 5 osobami 84 frankov. Tisoči del od tega bi bil 7 milijonov. Koliko dobrega za prosveto ljudstva bi se napravilo že samo s tem denarjem, ki je samo deveti del cene 65 milijonov, ki jih je treba za eno sedaj projektirano vojno ladjo. Danska, norska, švedska in švicarska vlada že prispevajo z 3913 59 fr. k mirovnemu skladu. A to je samo 13 milijonov ljudi. Ko bi vsaka evropska vlada prispevala razmerno s svojim prebivalstvom, prišlo bi vsako leto 106.000 fr. Na vsakega Evropejca bi prišlo 2 1/3 centima. To bi se reklo razbremenitev ljudstva. Kje bi že bila naša evropska kultura, da so se milijarde, ki jih je uničila vojska, porabile za prosvetne in dobrodelne namene. Svetovni mir in razoroženje namesto vojsk in vojnih priprav, prosveta in svoboda namesto pritiska in zadrževanja ljudstva v nevednosti — to je pot k blagostanju človeštva.

Zavest človeške vzajemnosti na zemlji se vedno bolj probuja, vedno bolj spoznava ljudstvo, da smo vsi na svetu velika rodovina, ki se ji bo godilo takrat najbolje, kadar se bo godilo dobro čim večjemu številu njenih posameznikov. Začelo se je tam, kjer so ljudje opazili sad tega stremljenja, na gospodarskem polju. Vse pošte po celem svetu so, kot znano, združene medseboj v takozvanem svetovnem poštnem prometu; kjer se je pred 100 leti moralo potovati peš po cele mesece, nam pošta prenese pismo za 25 vin. Za pošto pridejo železnice, ladje, brzojavi, telefoni, mednarodne razstave. Za gospodarstvom prihaja polje vede ter socialni pokret. Zdravniki prirejajo mednarodne sestanke, kjer se posvetujejo glede najnevarnejših bolezni. Pravniki se shajajo glede enotne ureditve raznih vprašanj iz pravniške stroke, za poravnavo mednarodnih sporov sklicujejo mirovna posvetovanja. Pristaši miru in razoroženja se združujejo mednarodno v svojem delu proti militarizmu. Prirejajo se mednarodni sestanki za varstvo otrok, lani se je obravnavalo vprašanje o brezdelnosti. Kdo ne pozna mogočnega valovanja mednarodno združenih delavcev? Kot sredstvo za omogočenje in prospevanje vseh teh pokretov je nastal mednarodni jezik esperanto, ki se tako širi, da izhaja v njem že čez trideset časopisov.

Prosveta.

Kritično pismo.

Dr. Ivo Šorli: Pot za razpotjem. Roman.

Ivo Šorli je realen pisatelj, pred seboj ima vedno osebe, katere je že videl v življenju in ne pretirava. Četudi vtegnejo biti le posamezne osebe, ali to so markantne osebe iz našega socialnega življenja, ki nam kažejo vse nedostatke naše šolske, cerkvene, družinske in javne vzgoje.

Glavna hiba Iva Šorli-ja v „Človeku in pol“ kakor tudi tukaj, je naglica, s katero je očitno pisan prvi in drugi roman. Je pa veliko razlike med njima. Vsak, kdor vzame „Pot za razpotjem“ v roke, bo čital to delo do konca in kdor pozna naše socialne razmere in našo javno vzgojo, čital ga bode tudi z zanimanjem in s koristjo. „Pot za razpotjem“ ni nikakor epizoda, tem manj pa banalna in dolgočasna epizoda. To najnovejše delo Šorlijevo je vsekako roman in sicer socialno tendenčen, optimističen. Četudi tvorijo središče le štiri osebe, četudi ljudstvo ne stopa nikjer na prvi plan, marveč stoji precej oddaljeno v ozadju; četudi se ne

gre za široko ali zamotano zgodbo osebe ali skupine ljudi ali slojev, zato vendar nimamo pred seboj ni povesti ni novele. — Rešujejo se težki socialni problemi miru in sreče, napredka in zastoja posameznika in ljudstva, na glavnih osebah se nam kaže rezultat zgodovinskega, socialnega in duševnega razvoja našega ljudstva. Kakor nam naj podaja župnik Orel pozitiven produkt, tako nam kaže sodnikova žena negativen, sodnik Ribnik indiferenten. Slovensko ljudstvo se itak ne sestavlja iz drugih slojev nego iz priprostega kmeta in iz dvoje vrste inteligentov, ki so se iz njega izšolali: duhovnih in prosvetnih. Široko ozadje obema tvori kmetško ljudstvo, ki je na strani 30 enostavno začrtano tako le: „Kaj hočete doseči tu gori na Poljanah, kjer živi še trden kmet, ki se tu rodi in tu umre in ki mu ni treba nikdar po svetu za kruhom? S kako novostjo hočete osrečiti to zadovoljno, varčno, marljivo, pravno in pobožno ljudstvo, česa mu hočete še prinesiti, ko ne zahteva ničesar več, nego kar že ima?“

Drugo pa je, ali je ta roman umetniško izveden? Tehnično je dovolj celoten, tehnično ogrodje in struktura je izborna, vsi detajli pa nepredelani, vse vrzelasto. Ako se abstrahira po parkratnem čitanju od teh, recimo nobistvenih hib in se natančno premotri osebe, kakor jih je pisatelj zamislil, ne more se odreči delu važnosti in vrednosti. Vendar pravim: ako hoče ohraniti pisatelj to delo na repertoarju, moral je bode skrbno predelati.

Sodnikova soproga je prava podoba naših iz več ali manj priprostega sloja poluizobraženih gospa. To, kar nam je tako zoperno na nji, je ravno tuja psevdokultura, vzgojena po naši verski, polunemški šoli, po neprebavljenem čitvu izven šole, nikakoršni vzgoji v družini in zanamarni vzgoji po možu — inteligentu. Pri nas Slovencih so kakor pri vsakem tako mlademu narodu poštenost in sprijenost, naivnost in prefriganost druga tik druge. Odurne slike sem in tje, toda resnične! — Le umetniški bi se morale podati drugače, bolj izklesano. Šorli je hotel biti realen, ali postal je sem in tje tudi malo brutalen.

„Pot za razpotjem“ je že po svojem imenu v prvi vrsti tendenčen roman. Bavi se in hoče učiti o duševnem ujedinenju, religioznem nazoru, o sreči, o napredku, torej zopet za nas najaktuelnejšimi in vendar vedno še premalo predelanimi in razumljenimi problemi. Tudi pri svoji tendencioznosti je Šorli originalen iskajoč rešitev teh problemov na sebi in svoji okolici; ostaja pa vrzelast in površen, ker stavljenih problemov sam poprej ni sistematično rešil. Vidi, konstatira, instinktivno čuti pravo, ali odločno izreči, kako mora biti, do tega ne pride. Zato pa vendar ostane prepoln nelogike, nejasnosti, v protislovju v posameznih, na sebi dobri težah in sentencah.

Tako mu je n. pr. kmetško ljudstvo na Poljanah str. 30 slika sreče, na strani 31 pa „grabi omika, napredek, prosveta, izobrazba mogočno in zmagonosno dalje in dalje.“ In isti župnik Orel, ki smatra ljudstvo, ki ga vlada, popolnoma srečnim, pravi str. 34: „bojim se, da bodo morali plačevati ti dobri ljudje tudi ta moj dolg proti njim (namreč, da zadržuje pristop omike in napredka), bojim se tiste ure, ko iztegne kultura tudi črez to brdo svojo roko ter posveti s svojo plamenico sem čez in požge morda tudi nekaj slabega tu za goro, a gotovo tudi veliko dobrega.“ Torej kultura in napredek požge le „morda“ in „nekaj“ slabega, pa „gotovo“ „veliko dobrega.“ Ali ni tu naš filozof v gorostasnem protislovju!! (Konec prihodnjic).

Za čistoto slovenskega jezika.

Cenjeni gospod urednik! Kljub slovnici slovenskega jezika, ki jih imamo že desetletja, čitam v zadnji številki „Našega Lista“ pod gorenjim naslovom članek, s katerim se ne ujemam. Res je, da bi ne škodila slovenskim novinarjem slovniška šola, a g. S. N. bi ne smel biti učitelj.

1. Pridevni deležnik sedanjega časa se dela sicer iz sedanjkovega debla, a iz okrajšane tretje množinske osebe. Prislovne deležnike

istega časa rabimo samo od nekaterih neprehajalnih trajnih nedovršnikov.

2. Deležniki preteklega časa se tvorijo iz glagolskega ali nedoločnikovega debla. Namesto prvotnega dvignoti pa pišemo in govorimo dandanes dvigniti in zato tudi dvignjen, ne dvignen. Res pa je, da se ne sklanja tvornopretekli deležnik I, kadar stoji prislovno. Toda ne smemo ga rabiti preveč. Narod ga dela samo od male peščice dovršnikov.

3. „Ako“ v vprašalnih stavkih ni nonsens, pač pa je nesmiselno, kako opravičuje g. S. N. to, da večinoma ne delamo v sedanjkovi dvojini med moškim in ženskim spolom razlike.

4. Vohati povsod vpliv tujih jezikov in že udomačene besede odpravljati ni umestno. Ako vidimo v samostalniku „ulice“ čehizem, potem tudi ne smemo pisati „uradnik“, ampak urednik itd. Puristu, kot hoče biti g. S. N., bi ne smel biti všeč stavek: Prosi se, da se ne kadi, ki ga nasvetuje za „Bitte, nicht rauchen!“ Slovan namreč ne ljubi trpne dobe.

5. V slovniških vprašanjih moramo biti dosledni. Če se sklicujemo na narod, povejmo tudi, da ne razlikuje ljudstvo med „kakor, kot, ko.“

6. Glede predikatnega instrumentala si moramo zapomniti sledeče: najpogostejše rabita predikatni instrumental poljščina in ruščina, potem češčina in srbo-hrvaščina poleg cerkvenoslovenskega jezika. Ti jeziki so ohranili prvotno rabo predikatnega instrumentala, pri prvih dveh, oziroma treh se je pa razširila tega raba. Dva slovanska jezika (o bulgarščini niti ne govorim) pa sta z malimi ostanki čisto izgubila omenjeni sklad, namreč slovenščina in sorbščina.

7. Zaradi Stičine so se zedinili jezikoslovci že zdavnaj, toda tam se ne stikajo vode, ampak hribi! Svetujem pa Slovencem, naj nikar ne verujejo v Žuženbreg! Orehi krajevnih imen se dajo luščiti le na podlagi kronik, urbarijev itd. in — jezikoslovja.

8. Vprašanje o v ali I pustimo ljudem, ki poznajo dobro zgodovinski razvoj našega jezika.

S tem sem izpolnil željo g. S. N. Njegove vrstice niso ostale glas vpijočega v puščavi — dixi et salvavi eius animam.

Pavel.

Socijalno gibanje.

Kdaj stopi v veljavo nova obrtna novela? Obrtna novela je bila od cesarja potrjena in razglašena dne 16. febr. 1907. in stopi z 16. avgustom v veljavo. Na dokaz sposobnosti je zdaj vezana cela vrsta obrtov, kakor podobarji, barvarji, izdelovalci umetnih cvetlic, konjski mesarji, mlinarji itd. Vsi konfekcijonarji, ki so začeli svojo obrt po 1. januarju 1907, nimajo pravice jamati mere.

Zavarovanje zasebnih uradnikov. Kakor se poroča, je notranje ministrstvo že pričelo izvrševati zakon glede zavarovanja zasebnih uradnikov in nekaterih javnih uslužbencev. Ministrstvo hoče najprej določiti obseg zavarovanja, t. j. kdo mora biti zavarovan. V ta namen je vlada stopila v dogovor s trgovinskimi in obrtnimi zbornicami, s strokovnimi društvi poljedelcev, industrijcev, trgovcev, uslužbencev, z notarskimi, zdravniškimi in odvetniškimi zbornicami. Opozarjamo društva in posameznike, ki hočejo biti zavarovani v smislu novega zakona, da vpošljejo svoje izjave deželni vladi do 1. junija t. l.

Štrajk pekovskih pomočnikov na Dunaju. V četrtek, dne t. 14. m. so proglasili pekovski pomočniki, katerih je na Dunaju nad 6000, splošen štrajk, s katerim so popolnoma presemetili vse pekovske mojstre. Pomočniki zahtevajo v pekarijah za belo pecivo od 26 do 42 kron na teden, v onih za črno pecivo od 36—46 kron na teden, razen tega popoln nedeljski počitek poleg drugih ugodnosti. Od vseh 800 pekarij je obljubila samo ena vse zahteve izpolniti. Da odpomorejo pomanjkanju, mislijo v mestnem svetu za slučaj nesporazumljenja med mojstri in pomočniki na dovoz kruha z dežele in v skrajni potrebi na vojaške pekarije. V sredo se je stavka razširila tudi na Klosterneuburg. Primanjkuje belega peciva.

Pozor starši!

Dijaški dom v Ljubljani!

s šolskim letom 1907/8.

Podatki pod naslovom „Konvikt“ poste-restante v Ljubljani.

Na prodaj je enonadstropna zidana vila

pod zelo ugodnimi pogoji, s prostorom za sadni vrt ali brez njega.

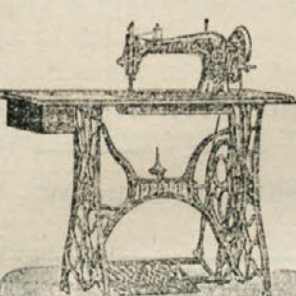
Natančneje se poizve v Ljubljani, Streliške ulice št. 27.

Poskusite in priporočite izdelke

Vydrove tovarne hranil v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

PFAFF šivalni stroji so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj. Kroglasto ležišče!

Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana ♦ Kočevje
Mestni trg 9. v gradu. 56

Zakonito zavarovano. Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno. 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60. Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

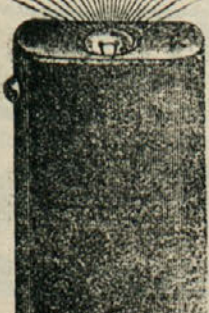

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Plzen, Češko

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi!

Samo 3 krone
stane dobra

električna žepnasvetilka

la nadomestna baterija 80 vln.

Razpošilja po povzetju
Henrik Weiss ♦ Dunaj
XIV./3, Sechshauserstrasse 5/7.

Steckenpferd-Lilijino mlečno milo

Bergmann-a & Co., Craždane in Dečin ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic navspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako sprehodno palico se lahko natakne

Praktično!

1 komad samo 3 K,
3 komadi 5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

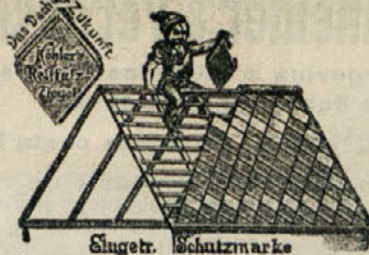
Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3, Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!!

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. pošti ih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Odlikovana v Parizu s častnim križcem, diploma in zlato medaljo.

Patentirana v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Ziervas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245.

Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro pomagalo.“ — (Prosi se povratne poštnine.)

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR** št. 2. Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalnic. Stane poštnine prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Rimska cesta 2. Mišlerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILOR** št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalnic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani

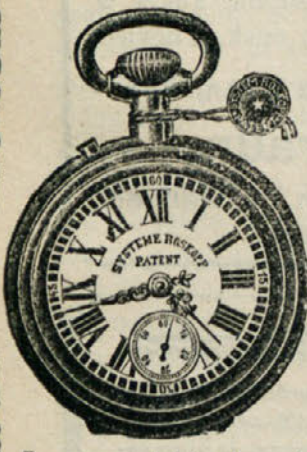
je pravi slovenski izdelek!

Schneider & Verovšek
Trgovina z železnino in stroji
na debelo in na drobno.
Ljubljana, Dunajska cesta 16
priporoča se za dobavo železnine vse vrste,
zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-
delece, okove vse vrste za stavbe in po-
hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na
Hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Veronika Kenda
Ljubljana, Dunajska cesta 20
Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin
Glavna zaloga
Jos. Petričevih zvezkov

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!
SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7
Dobl
se
povsod

ŽELODČNA TINKTURA
odvajalna
LEKARJA PICCOLI-JA
v LJUBLJANI
pospešuje prebavo in odpertje
telesu. Cenik brezplačno.
Ena stekleničica 20 vinarjev.

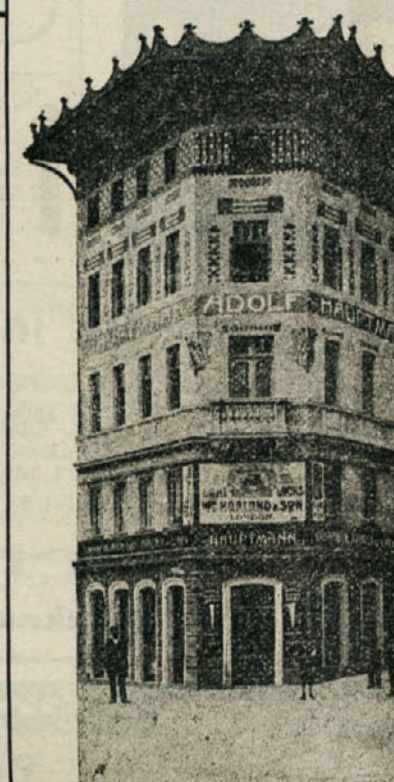
Fran Čuden
v Ljubljani v Prešernovih ulicah
- Urar -

Delničar tovar-
niške družbe
„UNION“
za izdelovanje
najboljših ur
v Švici
Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.
Ceniki zastoj in poštne prosti.
Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Anton Turk
knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:
Kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom (na
staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.
Kubična računica
(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.
Nova kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom, po
novi decimalni ali meterski meri. V pla-
tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Drogerija ANTON KANC
Ljubljana, Židovske ulice 1.
priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in
zobni prašek; redilne in posipalne moke za
otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-
fijske aparate in potrebščine, obvezila,
sredstva za desinfekcijo, paste in vosek za
tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli
za kopel. Zaloga karbida.
Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.
Kupuje vsakovrstna zelišča (rože)
semena, korenine, cvetje, lubje itd.

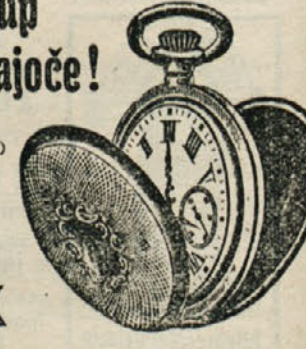
Jos. Rojina v Ljubljani
v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča
elegantne obleke po meri
~ iz pristnega angleškega blaga. ~
Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev
iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Julija Štor
v Prešernovih ulicah št. 5
poleg Mestne huanilnice
Največja zaloga
moških, ženskih in otroških čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje
Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Prodajana na debelo.

Prodajana na drobno.

— Ustanovljeno leta 1832. —
Priznано najboljša oljnate barve
zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,
razpošilja po nizkih cenah
Adolf Hauptmann
v Ljubljani
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.
Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Najcen. in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz Bremna v New York
s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhem d. Grosse“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za
vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri
Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brez-
plačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in
Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo,
Singapore v Avstralijo itd.

Krup
vzbujajoče!
Namesto
18 K
samo
7 K

**Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura**
s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-
virana, natančno tekoča, 3 letno
jamstvo, proti povzetju
samo 7 kron
Tovarna za ure: **Heinrich Weiss**
Dunaj, XIV/3., Sechshauserstr. 5/7.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žep-
nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih
optičnih predmetov. Zlatnine in sre-
brnine. ~ Cene nizke.
Cenovniki zastoj
in franko.
Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic,
največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in
preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-
grobnih križev itd. pri
FR. STUPICA v LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak
čas po najnižjih cenah traverze,
železniške šine, cement in vse
druge stavbne potrebščine,
razno orodje, sesalke za vodo,
vino in gnojnice, vseh vrst
tehtnice in uteži in vse druge
v železninsko stroko spadajoče predmete.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice
Največja izbira izgotovljene obleke
za gospode, dame in otroke.

Priporočajte
povsod
„Naš List“

Izborno zalogo vsakovrstnih
novih in starih vin v sodih
in steklenicah priporoča
ANTON MÜLLER
vinotržec v Domžalah
(Kranjsko).

MALOKRVNE
nervozne
in bolehave osebe kakor tudi
slabotne otroke
Krepča edino le
ŽELEZNATO VINO
LEKARNARJA
PICCOLI-JA v LJUBLJANI
I polliterska steklenica K 2.